

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/128/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2213213473
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 05. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Dušan Čimo
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:2213213473.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v právnej veci žalobkýň: 1/ Slovenská republika - Slovenský pozemkový fond, Bratislava, Búdková 36 a 2/ D. N., rod. D., zast. Slovenským pozemkovým fondom, proti žalovanému: W. W., nar. XX. R. XXXX, bytom D., J. XXXX/XX, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, o odvolaní žalobkýň proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda z 15. novembra 2013 č. k. 14C/58/2013 - 312 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa r u š í a vec mu vracia na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol žalobu, ktorou sa požadovalo (inak v konaní iniciovanom Slovenským pozemkovým fondom, ďalej tiež aj „SPF“, vystupujúcim v pozícii zástupcu štátu i pozemkovoknižnej vlastníčky, označovanej za neznámu) alternatívne určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v katastrálnom území F., zapísaným na liste vlastníctva č. XXXX, bližšie identifikovaným v žalobe a podľa údajov v katastri vlastnícky patriacim žalovanému (ďalej tiež len „sporné nehnuteľnosti“) v prospech jednej či druhej žalobkyne (s odôvodnením takejto alternatívnej požiadavky možnou spornosťou účinkov rozhodnutia niekdajšieho ONV v Šamoríne, ktorým malo dôjsť k prideleniu sporných nehnuteľností, už skôr zabavených v prospech štátu do vlastníctva československého štátu a k ich odovzdaniu do operatívnej správy taktiež dnes už niekdajšieho štátneho majetku v Hubiciach, pričom od odpovede na takúto otázku podľa SPF závisí, či vlastnícke právo ostalo niekdajšej pozemkovoknižnej vlastníčke, alebo ho nadobudol štát). Žalovanému nepriznal náhradu trov konania. Rozhodnutie vo veci samej odôvodnil právne ust. § 1 (v skutočnosti len ods. 1), § 5 ods. 1, 2, 4 a 5, § 6, § 7 ods. 1 (vety prvej) a ods. 5 - 7, § 8 ods. 1 a 2, § 11 ods. 9 a 10 a §§ 13 a § 14 zákona č. 180/1995 Z. z. (o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom, ďalej tiež len „zákon 180“); § 1 zákona č. 330/1919 Sb. z. a n.; § 88 Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Sb. (prvý O. z.); § 1, § 2 ods. 1, § 3 ods. 1 a 3, § 4 ods. 1 a § 9 ods. 1 nariadenia SRN (? , správne „SNR“, pretože niekdajšej Slovenskej národnej rade prislúchala táto skratka a nie skratka označujúca Spolkovú republiku Nemecko) č. 52/1945 Sb.; §§ 1 a 19 zákona č. 90/1923 Sb. z. a n.; § 80 písm. c/, § 120 ods. 1 a § 132 O. s. p. (Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení), čl. 20 ods. 1 Ústavy (ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov) a § 486 O. z. (Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) i s odkazmi na celý súbor zákonov, reprezentujúcich prvú pozemkovú reformu bývalej Československej republiky (zákony záborový č. 215/1919 Sb., pridelový č. 81/1920 Sb. a náhradový č. 329/1920 Sb.), nariadenie vlády č. 104/1945 Sb., § 79 ods. 1, § 101 ods. 1, § 159 ods. 2 a § 167 O. s. p.; § 134 O. z. a zákony č. 142/1947 Zb. (o revízii prvej pozemkovej reformy) a č. 46/1948 Zb. (o novej pozemkovej reforme), poukazmi na viaceré rozhodnutia tvoriace súčasť tzv. prvorepublikovej československej judikatúry, resp. judikatúry najvyšších súdov oboch samostatných štátov vzniknutých v súvislosti so zánikom ČSFR a do tretice i rozborom úpravy občianskeho práva na území niekdajšieho Československa v medzivojnovom období aj po II. svetovej vojne. Vecne mal za to, že sa nešlo stotožniť s názorom žalobkýň (aj tu rozumej prezentovaným SPF) o zachovaní vlastníckeho práva žalobkyne 2/ pre nadobudnutie vlastníckeho práva pôvodne prináležiaceho jej právnymi predchodcami žalovaného

už rozhodnutím o prídely v spojitosti so zaplacením prídellovej ceny a nie až vložení príslušnej listiny do pozemkovej knihy (tzv. intabulácia), platnému nadobudnutiu vlastníckeho práva československým štátom potom podľa neho (súdu prvého stupňa) bránili odôvodnením rozsudku približené nedostatky rozhodnutia bývalého ONV v Šamoríne z marca 1957 i konania takému rozhodnutiu predchádzajúceho a žalovaný bol navyše i dobromyseľným nadobúdateľom dedičstva; argumentoval okresný súd, ktorý napokon rozhodnutie o trovách konania odôvodnil práve len paušálnym odkazom na ust. § 142 O. s. p. (bez uvedenia odseku) a vecne iba nedostatkom požiadavky žalovaného na náhradu trov konania.

Proti takémuto rozsudku podali včas odvolania obe žalobkyne (i tu inak jedným podaním urobeným SPF) a to s návrhom na zmenu rozsudku vyhovením žalobe buď v prospech jednej alebo druhej z nich. Súdu prvého stupňa vytkli vyvodenie z vykonaných dôkazov nesprávnych skutkových zistení i nesprávne právne posúdenie ním veci (odvolacie dôvody podľa § 205 ods. 2 písm. d/ a f/ O. s. p.). K pochybeniu podľa nich došlo uspokojením sa súdu prvého stupňa pri preukazovaní nadobudnutia vlastníctva právnymi predchodcami žalovaného s predložením registra prídeltov z roku 1931, hoci i v zmysle judikatúry použitej na podporu argumentácie žalujúcej strany sporu nevyhnutným bolo tiež preukázanie vydania aj rozhodnutia o prídely (ako skutočnosti pre nadobudnutie vlastníctva najpodstatnejšej bez ohľadu na to, že tu nemusí byť sporu o tom, že žalovaný preukázal prebiehajúce konanie o prídely aj splatenie prídeltu). Súd prvého stupňa práve na tento špecifický argument neposkytol uspokojivú odpoveď a navyše v prejednávanej veci nebolo príhodným ani opretie sa o úpravu o ochrane dobromyseľného nadobúdateľa niečoho od tzv. nepravého dediča, keďže v tomto prípade by tzv. nepravým dedičom mala byť priama právna predchodkyňa žalovaného a pravým dedičom niekto iný, nič také ale v konaní preukázané nebolo.

Žalovaný navrhol rozsudok potvrdiť ako pre názor o jeho vecnej správnosti, tak i pre pomerne rozsiahle poukazy ako na skutočnosti ním už v konaní prezentované, tak i ďalšie vyvracajúce správnosť argumentácie z odvolania. Z tých prvých žiaduce je zjavne spomenúť zotrvanie na námietke nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, kde konanie SPF je reálne konaním v prospech spoločnosti GOLD MILK spol. s r.o., označenej už napadnutým rozsudkom za osobu, ktorej má vo vzťahu k pôvodnej pozemkovoknižnej parcele č. 415 (z ktorej vznikli sporné nehnuteľnosti) prislúchať čiastočne postavenie vlastníka a čiastočne nájomcu pozemkov vo vlastníctve štátu; popri tom však aj skoršie počínanie SPF spočívajúce v nebránení sa ním zápisu vlastníckeho práva v prospech matky žalovaného. U druhej skupiny argumentov sa zameril najmä na výklad práva rozhodného pre nadobudnutie vlastníctva prídeltami v období tzv. prvej republiky, poukazujúc na nadobúdanie vlastníctva už prídeltom, ako aj to, že vznik neknihovaného vlastníckeho práva nevyžadoval fyzickú prídeltovú listinu, ale len riadne vydané administratívne rozhodnutie býv. Štátneho pozemkového úradu v Prahe a aj Národný archív v Prahe riadne pridelenie sporných nehnuteľností dnes už nebohému S. W. s manželkou potvrdil.

Odvolací súd prejednal podľa § 212 ods. 1 a ods. 2 písm. b/ O. s. p. v medziach odvolania celú vec (pretože od rozhodnutia vo veci samej, napadnutého ako celku, bolo závislým aj rozhodnutie o trovách konania a povaha požiadavky uplatnenej žalobou prakticky ani neumožňovala - s tu neprítomnou možnosťou iného rozhodnutia o časti pozemkov vzniknutých z toho pôvodného než o tých ostatných - len čiastočný prieskum správnosti rozhodnutia v prvom stupni) a to podľa § 214 ods. 2 O. s. p. bez pojednávania. Hoci tu šlo (primárne) o vec samu (a takto aj o prípad, v ktorom je pojednávanie odvolacieho súdu pravidlom a to zvlášť vtedy, ak sa v odvolacom konaní požaduje praktické zvrátenie výsledku konania v prvom stupni), zároveň tu bol i stav potreby vytknutia súdu prvého stupňa pomerne závažného procesného pochybenia, spočívajúceho v nedostatku zákonom predpísaného postupu (pred rozhodnutím napadnutým rozsudkom). Toto síce (z pomerne logického dôvodu odvolania sa práve žalujúcou stranou sporu, ktorá - ako bude uvedené i ďalej - celý problém spôsobila) odvolaním vytýkané nebolo, absencia správneho postupu tu však mala charakter jednej z vád, na ktoré sa musí v odvolacom konaní prihliadať aj bez námietky niektorého z účastníkov (ex offa, čiže z tzv. úradnej povinnosti súdu), pretože inak by malo dôjsť k vecnému rozhodovaniu o správnosti rozsudku súdu prvého stupňa aj za situácie, že tento bol výsledkom zmätočného konania a konečné rozhodnutie odvolacieho súdu v konaní zaťaženom takouto vadou musí byť vylúčeným.

Podľa § 19 O. s. p. spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva.

Podľa § 8 ods. 1 O. z. spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká narodením a túto spôsobilosť má aj počaté dieťa, ak sa narodí živé; podľa odseku 2 rovnakého ustanovenia potom smrťou táto spôsobilosť zanikne; ak smrť nemožno preukázať predpísaným spôsobom, súd fyzickú osobu vyhlási za mŕtvu, ak zistí jej smrť inak a za mŕtvu súd vyhlási aj nezvestnú fyzickú osobu, ak so zreteľom na všetky okolnosti možno usúdiť, že už nežije.

Podľa § 18 ods. 1 O. z. spôsobilosť mať práva a povinnosti majú aj právnické osoby a podľa § 21 takéhoto zákona pokiaľ je účastníkom občianskoprávných vzťahov štát, je právnickou osobou.

Podľa § 21 ods. 4 vety prvej O. s. p. za štát pred súdom koná štátny orgán v rozsahu pôsobnosti ustanovenej osobitnými predpismi alebo právnická osoba, ktorá je oprávnená podľa osobitného predpisu.

Podľa § 34 ods. 1 vety prvej a druhej zákona SNR č. 330/1991 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení (zákona o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách, ďalej tiež len „pozemkový zákon“) zriaďuje sa Slovenský pozemkový fond (ďalej len "pozemkový fond"); pozemkový fond je právnická osoba a zapisuje sa do podnikového registra.

Podľa § 34 ods. 3 vety prvej a druhej pozemkového zákona pozemkový fond spravuje poľnohospodárske nehnuteľnosti vo vlastníctve štátu ustanovené osobitným predpisom (odkaz poznámkou č. 22 v pozemkovom zákone na § 17 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb. <O.> - ďalej tiež len „zákon o pôde“) a podiely spoločnej nehnuteľnosti vo vlastníctve štátu ustanovené osobitným predpisom (tu odkaz poznámkou č. 22a v pozemkovom zákone na § 6 zákona č. 181/1995 Z. z. o pozemkových spoločenstvách); nakladá tiež s pozemkami, ktorých vlastníci nie je známy (do tretice odkaz poznámkou v pozemkovom zákone, v tomto prípade pozn. č. 22b na § 18 zákona o pôde, § 16 ods. 1 písm. b/ a c/ zákona 180 a § 6 ods. 1 písm. b/ až d/ zákona č. 181/1995 Z. z.) okrem pozemkov, ktoré sú lesnými pozemkami, ako aj s podielmi spoločnej nehnuteľnosti, ktorých vlastníci nie je známy.

Podľa § 34 ods. 14 časti vety pred bodkočiarkou pozemkového zákona pozemkový fond za štát a neznámych vlastníkov koná pred súdom vo veciach nehnuteľností uvedených v osobitnom predpise (opäť odkaz poznámkou č. 5 v pozemkovom zákone na § 17 zákona o pôde), podielov spoločnej nehnuteľností uvedených v osobitnom predpise (tu odkaz poznámkou č. 23h v pozemkovom zákone na § 10 zákona č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločenstvách) a pozemkov, ktorých vlastníci nie je známy, a to aj vtedy, ak vlastnícke právo štátu a neznámych vlastníkov je sporné.

Podľa čl. I § 16 ods. 1 zákona 180 fond (legislatívna skratka pre SPF, prinesená ustanovením čl. I § 4 ods. 3 zákona 180 - pozn. odvolacieho súdu) nakladá podľa tohto zákona a podľa osobitných predpisov (ktorými sú na základe poznámky č. 30 v zákone 180 zákon o pôde a pozemkový zákon) s pozemkami a/ vo vlastníctve štátu uvedenými v osobitnom predpise (tu odkaz poznámkou č. 32 v zákone 180 na § 17 zákona o pôde) a v § 14 ods. 1 a v § 15 (ďalej len "pozemok vo vlastníctve štátu"), b/ s nezisteným vlastníkom (§ 13) a c/ ktorých vlastníctvo nie je evidované podľa predpisov o katastri nehnuteľností v súbore geodetických informácií a v súbore popisných informácií alebo ak sa nepreukáže inak; podľa odseku 2 rovnakého ustanovenia potom ak je potrebné, fond v konaní pred súdom alebo pred orgánmi verejnej správy zastupuje vlastníkov pozemkov uvedených v odseku 1 písm. b/ a c/; obdobne postupuje správca.

Podľa § 79 ods. 1 prvej až tretej, šiestej a siedmej vety O. s. p. konanie sa začína na návrh. Návrh má okrem všeobecných náležitostí (§ 42 ods. 3) obsahovať meno, priezvisko, prípadne aj dátum narodenia a telefonický kontakt, bydlisko účastníkov, prípadne ich zástupcov, údaj o štátnom občianstve, pravdivé opísanie rozhodujúcich skutočností, označenie dôkazov, ktorých sa navrhovateľ dovoľáva, a musí byť z neho zrejmé, čoho sa navrhovateľ domáha. Ak je účastníkom právnická osoba, návrh musí obsahovať názov alebo obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo, ak je pridelené. Ak je účastníkom štát, návrh musí obsahovať označenie štátu a označenie príslušného štátneho orgánu, ktorý bude za štát konať. Ak sa návrh týka dvojstranných právnych vzťahov medzi žalobcom a žalovaným (§ 90), nazýva sa žalobou.

Podľa § 43 ods. 1 O. s. p. potom sudca alebo poverený zamestnanec súdu uznesením vyzve účastníka, aby nesprávne, neúplné alebo nezrozumiteľné podanie doplnil alebo opravil v lehote, ktorú určí, ktorá

nemôže byť kratšia ako desať dní a v uznesení uvedie, ako treba opravu alebo doplnenie vykonať; podľa odseku 2 vety prvej tohto ustanovenia ak účastník v lehote podľa odseku 1 podanie neopraví alebo nedoplní a pre uvedený nedostatok nemožno v konaní pokračovať, súd odmietne podanie, ktoré by mohlo byť podľa svojho obsahu návrhom na začatie konania; podľa § 103 O. s. p. kedykoľvek za konania prihlíada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania) a podľa § 104 ods. 2 O. s. p. ak ide o nedostatok podmienky konania, ktorý možno odstrániť, súd urobí pre to vhodné opatrenia. Prítom spravidla môže pokračovať v konaní, ale nesmie vydať rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Ak sa nepodarí nedostatok podmienky konania odstrániť, konanie zastaví.

Napokon podľa § 221 ods. 1 O. s. p. súd (odvolací - pozn. odvolacieho súdu) rozhodnutie (súdu prvého stupňa - opäť pozn. odvolacieho súdu) zruší, len ak ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania (písm. b/ ustanovenia) alebo ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom (písm. f/).

Z obsahu spisu potom vyplýva, že týmito ustanoveniami (citovanými odvolacím súdom) sa súd prvého stupňa neriadil a práve preto opomenul odstrániť vadu žaloby spočívajúcu v doslova absurdnom označení osoby označenej v žalobe za žalobcu 1/, ako aj v prípade ďalšej tam uvedenej osoby (označenej za žalobcu 2/) si neurobil jasno o tom, či takáto osoba (majúca byť zastupovaná SPF) má vôbec spôsobilosť byť účastníkom konania.

Právna úprava vystupovania štátu ako právnickej osoby sui generis (svojho druhu) či už v hmotnoprávných vzťahoch, alebo pri uplatňovaní určitých nárokov v súdnom konaní, resp. pri bránení sa požiadavkám iných osôb (podľa toho, či štát má v konaní vystupovať ako žalobca alebo naopak ako žalovaný) nutne musí reflektovať to, že i keď všetky právnické osoby (teda i štát) sú púhymi právnymi konštrukciami (na rozdiel od osôb fyzických, čiže reálnych osôb literárne pomenovateľných za „osoby z mäsa a kostí“), štát má aj medzi takými právnymi konštrukciami do istej miery jedinečné postavenie. Táto jedinečnosť tu spočíva najmä v tom, že každý štát nadaný (z titulu svojho statusu právnickej osoby) spôsobilosťou mať práva a povinnosti (podľa tzv. hmotného práva), resp. byť účastníkom občianskeho súdneho konania (podľa práva procesného) má síce svoj názov (obvykle vyplývajúci zo základného zákona štátu, ktorým je Ústava), na rozdiel od iných právnických osôb však nemôže mať i svoje sídlo (v zmysle rešpektovaných, i tu sa však postupom času vyvíjajúcich definícií podávaných najmä predpismi obchodného práva, podľa ktorých sídlom je adresa zapísaná v určitom registri a adresou sa rozumie názov obce s uvedením jej poštového smerovacieho čísla, názov ulice alebo iného verejného priestranstva a orientačné číslo, prípadne súpisné číslo, ak sa obec nečlení na ulice - tu por. najmä § 2 ods. 3 a 4 Obchodného zákonníka č. 513/1991 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, hocako toto definíčné vymedzenie sídla prakticky popierajú najmä zákony zriaďujúce rozličné štátne inštitúcie - v tejto súv. por. napr. § 34 ods. 1 vetu tretiu pozemkového zákona, § 1 ods. 2 zákona NR SR č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska, § 120 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení či dokonca § 1 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, konaní pred ním a o postavení jeho sudcov) a taktiež tu nie je celkom jednoznačne identifikovateľný ten, kto by v príslušnej veci mal za štát v konaní vystupovať. Kým u ostatných právnických osôb toto obvykle nečinní zásadné obtiaže a spravidla všetky fyzické osoby robiace úkony v mene právnickej osoby odvodzujú takéto svoje oprávnenie od štatutárneho orgánu právnickej osoby, u štátu i s prihliadnutím k princípu deľby moci v ňom jednak nie je zrejmé, komu by postavenie jeho štatutárneho zástupcu malo prislúchať, okrem toho však i snaha priznať takéto postavenie len jednej konkrétnej fyzickej osobe (napr. prezidentovi, ak je štátovým usporiadaním - ako aj v prípade Slovenska i niekdajšieho Československa - republika) by musela naraziť na problémy spojené či už s nutnosťou zapájania aj takejto osoby do neodhadnuteľného počtu súdnych konaní alebo prinajmenšom s ustanovením mechanizmu odvodzovania oprávnení iných osôb na konanie v mene štátu práve od takejto osoby.

Práve na vyššie približenú osobitosť úprava procesného práva reaguje ako ustanovením takého spôsobu konania za štát, pri ktorom prakticky do pozície jeho štatutárneho orgánu (štátu) vsadzuje určitý štátny orgán či inú právnickú osobu v rozsahu pôsobnosti takéhoto orgánu alebo inej právnickej osoby zverenej im osobitnými predpismi (ktorými predpismi sú okrem tzv. kompetenčného zákona, čiže t. č. zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších zmien a doplnení aj ďalšie predpisy obvykle na úrovni zákona, vyporiadavajúce sa s prípadnou potrebou zúčastnenia štátu v právnych vzťahoch a tiež v súdnom konaní, medzi ktoré predpisy patria i pozemkový zákon a zákon 180), tak i vymedzením už za jednu z náležitostí návrhu (žaloby),

sledujúceho (-ej) zapojenie štátu do súdneho konania nielen označenie samotného štátu, ale tiež štátneho orgánu, ktorý takto má za štát konať (čo treba navzdory zjavnému opomenutiu zákonodarcom toto výslovne vyjadriť - v ustanovení § 79 ods. 1 O. s. p. - vzťahovať i na prípady záujmu na reprezentácii štátu inou právnickou osobou než štátnym orgánom).

Vyššie opísaná osobitosť existujúca tu predovšetkým od novelizácií O. s. p. s účinnosťou od 1. júla 2007, resp. 15. októbra 2008 (v tejto súv. por. i čl. I bod 2 a čl. IV zákona č. 273/2007 Z. z. a čl. I bod 7 a čl. IX zákona č. 384/2008 Z. z., ako aj im predchádzajúce znenie ustanovenia § 21 O. s. p.) tak so sebou nesie nutnosť venovania zvýšenej pozornosti spôsobu označovania účastníkov súdnych konaní už len z toho dôvodu, že tu do konania za účasti štátu celkom špecificky majú byť zapojené až dve právnické osoby (1. štát a 2. právnická osoba majúca za štát konať) a už z označenia v žalobe (majúceho byť následne prevzatého aj do rozhodnutia súdu) musí byť preto mimo akúkoľvek pochybnosť jasné, ktorá z takýchto osôb má vystupovať v postavení účastníka a ktorá len v postavení zástupcu (reprezentanta) účastníka.

To je i dôvod, pre ktorý nemôže obstať označenie, aké sa u žalobkyne 1/ (u ktorej má ísť o „tú“ republiku a teda právnickú osobu s právou formou ženského rodu, ktorej prislúcha označenie žalobkyňa a nie žalobca - inak na rozdiel od SPF, ktorého usilovanie o status účastníka konania v prejednávanej veci ale dosiaľ nie je zrejším a skôr ho možno vylúčiť, než predpokladať) vyskytlo v prejednávanej veci už v žalobe a ktoré i súd prvého stupňa prakticky bez povšimnutia prevzal aj do úvodnej časti svojho rozsudku.

Spojenie dvoch označení pomlčkou (označovanou ešte v časoch sporov týkajúcich sa štátoprávneho usporiadania na úrovni niekdajšej československej federácie a vrcholiacich tzv. pomlčkovou vojnou tiež za spojovník alebo rozdeľovník - podľa toho, ktorú interpretáciu v rámci prijímania ústavného zákona č. 81/1990 Zb. zástanca príslušného označenia hájil) totiž bez ohľadu na vyššie ozrejmú rôznosť pomenúvania príslušného interpunkčného znamienka tradične vyjadruje výraz prinajmenšom istej jednoty oboch častí označenia (čo nepochybne možno ilustrovať práve na už spomenutom prípade hoc aj len veľmi krátky čas existujúceho označenia federatívne usporiadaného spoločného štátneho útvaru Českej republiky a Slovenskej republiky, inak bez ambície rozriešiť spor, či takéto označenie a samotný spor oň znamenali začiatok konca federácie alebo začiatok budovania vzťahov partnerských štátov federácie na inej úrovni - nech aj história dala nakoniec za pravdu prvej z takýchto interpretácií), v tu uvažovanej právnej dimenzii problému však zároveň predstavuje i vyjadrenie stavu, pri ktorom status osoby s príslušnými spôsobilosťami prislúcha ako jednotlivým častiam útvaru vzniknutému zložením, tak i zloženému útvaru (keďže postavenie štátu ako právnickej osoby podľa § 21 O. z. bez možnosti akejkoľvek diskusie v tomto smere v minulosti patrilo ako Českej republike a Slovenskej republike na jednej strane, tak i federatívne štátnemu útvaru istý čas nesúcemu názov „Česko-slovenská federatívna republika“).

O takýto prípad ale naopak u označenia použitého v prejednávanej veci nejde.

I keď postavenie právnickej osoby a teda aj osoby so spôsobilosťou mať práva a povinnosti a tiež spôsobilosťou byť účastníkom konania evidentne patrí ako štátu (tu nesúcemu názov „Slovenská republika“), tak i právnickej osobe majúcej za štát konať (tu SPF), takto to nie je a z povahy veci nemôže byť aj u útvaru vzniknutého zložením názvov oboch takýchto právnických osôb, pretože „Slovenská republika - Slovenský pozemkový fond“ právnickou osobou ani osobou s potrebnými (zákonom vyžadovanými a pre dovedenie súdneho konania k jeho skončeniu vecným rozhodnutím o podstate sporu celkom nevyhnutnými) spôsobilosťami (spôsobilosťou mať práva a povinnosti a spôsobilosťou byť účastníkom konania) nie je, rovnako ako tu nie je ani legitímny zámer priznať takto označenému útvaru spôsobilosť vystupovať v právnych vzťahoch či v súdnom konaní (keďže tu na rozdiel od výkladu zhora týkajúceho sa dnes už len bývalého federatívneho usporiadania štátu účel úpravy je iný a to nevytvoriť ďalší útvar s postavením právnickej osoby, ale len umožniť jednej právnickej osobe s osobitným postavením zúčastniť sa v konaní tak, že túto bude reprezentovať, teda len zastupovať iná právnická osoba). Pokus vytvoriť „subjekt“ s označením „Slovenská republika - Slovenský pozemkový fond“ a u takéhoto „subjektu“ usudzovať i na existenciu príslušných spôsobilostí podľa hmotného i procesného práva tak nielenže nie je v súlade s už vyššie citovanými i vyloženými ustanoveniami právnych predpisov, ale je tiež (čo aj za pomoci výrazom z oblasti biológie) pokusom o vytvorenie právne nemožného kríženca dvoch právnických osôb, u ktorého je vylúčené, aby mohol v konaní vystupovať a aby za jeho účasti v konaní mohlo byť vydané akékoľvek rozhodnutie, ktoré by sa

okrem formálnej právoplatnosti stalo právoplatným i materiálne a ako také mohlo byť i vykonateľným (stať sa či už spôsobilým podkladom prípadnej exekúcie alebo jeho zápisu v katastri nehnuteľností alebo inej obdobnej evidencii, pokiaľ tu nemá ísť o rozhodnutie na plnenie).

Práve tieto úvahy viedli tunajší odvolací súd už v minulosti k potrebe ustálenia, že skoršia judikatúra súdov akceptujúca označenie napr. spôsobom „Československý štát - Okresný národný výbor ...“ (v uvedenej súv. por. závery v bode II. stanoviska uverejneného pod Cpj 251/81) bola nepoužiteľnou (nad rámec dôvodov zhora i pre neodôvodnené nerešpektovanie názvu štátu vyplývajúceho z Ústavy) už v čase zaujatia takéhoto (mnohými súdmi inak nekriticky preberaného) názoru a ako taká len ďalším svedectvom pravdivosti deklarácie, že v rokoch 1948 až 1989 komunistický režim porušoval ľudské práva i svoje vlastné zákony (§ 1 zákona č. 480/1991 Zb. o dobe neslobody), okrem toho ale tiež k tomu, aby on sám (tu rozumej Krajský súd v Trnave) naznačil cestu k správne označeniu.

Výrazom takejto jeho snahy bol záver, že záujem na účasti štátu v občianskom súdnom konaní a na vystupovaní na to povolaného štátneho orgánu (resp. inej právnickej osoby) len v pozícii osoby konajúcej za štát treba vyjadriť inak a to (pri zohľadnení i špecifik slovenského jazyka) napr. uvedením označenia štátu v prvom páde a štátneho orgánu, resp. inej právnickej osoby aspirujúcich na postavenie reprezentanta štátu iným spôsobom. Príklad takéhoto i procesnému právu zodpovedajúceho označenia potom tunajší súd ešte v čase pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 273/2007 Z. z. (teda práve pred tou novelizáciou O. s. p., ktorou bola skoršia formulácia v niekdajšom ustanovení § 21 ods. 2 zákona vyjadrená slovami „pracovník toho štátneho orgánu, ktorého sa vec týka, alebo poverený pracovník iného štátneho orgánu“ nahradená inou v znení „štátny orgán v rozsahu pôsobnosti ustanovenej osobitnými predpismi alebo právnická osoba, ktorá je oprávnená podľa osobitného predpisu“) sformuloval (nech aj v spore, v ktorom postavenie reprezentanta štátu prislúchalo ministerstvu spravodlivosti) tak, že by sa mohlo uplatniť napr. v podobe „Slovenská republika (vo veci týkajúcej sa Ministerstva spravodlivosti SR ...“ - tu por. uznesenie Krajského súdu v Trnave z 29. júna 2001 č. k. 11 Co 103/01-98. Práve v nadväznosti na ďalšiu vyššie priblíženú zmenu jedného z kľúčových ustanovení základného predpisu slovenského procesného práva (§ 21 O. s. p.) inak taktiež už v minulosti bol skorší záver korigovaný tak, že správne označenie má znieť „Slovenská republika, konajúca prostredníctvom Ministerstva spravodlivosti SR, ...“ alebo „Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti ...“ (v tejto súv. por. tiež uznesenie Krajského súdu v Trnave z 19. marca 2012 č. k. 10Co/235/2010-169).

Nedostatok takéhoto dostatočne analytického právneho posúdenia veci a tým spôsobené uspokojenie sa súdu prvého stupňa s pôvodným (doterajším) označením žalobkyne 1/ tak mali za následok nezachovanie správneho postupu, ktorým bol buď pokus o odstránenie takejto základnej vady žaloby už v úvodnom štádiu konania (podľa § 43 O. s. p.), alebo vykonanie aspoň neskoršieho pokusu o odstránenie nedostatku hneď dvoch podmienok sporového konania v takejto veci (1. nepochybného označenia za jedného z účastníkov konania osoby so spôsobilosťou byť účastníkom konania a 2. riadnej žaloby), v oboch takýchto prípadoch však bez možnosti vecného rozhodnutia (rozsudkom), ak by k odstráneniu vady (nedostatku podmienky konania) nedošlo.

V prípade žalobkyne 2/ potom pochybenie opäť majúce pôvod v nie celkom dostatočnom rozbere problému konania SPF aj za nezistených, resp. neznámych vlastníkov pozemkov predstavovali pochybnosti o tom, či tu za jednu z účastníčok konania vôbec bola označená osoba so spôsobilosťou byť účastníkom konania.

Zákonodarca v záujme spriechodnenia procesu usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemkom a i obnovenia hodnoverného spôsobu evidencie práv k nehnuteľnostiam (vytrativšieho sa v tuzemských podmienkach prakticky okamžite v súvislosti s opustením intabulačného princípu a strate niekdajšieho významu inštitútu pozemkovej knihy krátko po II. svetovej vojne) totiž síce ustanovil mechanizmus nakladania SPF aj s pozemkami dvoch kategórií vlastníkov, majúcimi byť zahrnutými do posledných dvoch zo štyroch zákonom príkladmo vymenovaných súpisov utvárajúcich register obnovej evidencie pozemkov (1. pozemky, ktorých vlastník je známy, ale ktorého miesto trvalého pobytu alebo sídlo nie je známe podľa čl. I § 8 ods. 1 písm. c/ zákona 180 a 2. pozemky, ktorých vlastník nie je známy podľa písmena d/ tu spomínaného zákonného ustanovenia), označenými tiež súhrnným pomenovaním „pozemky s nezisteným vlastníkom“ (tu por. i čl. I § 13 a § 16 ods. 1 písm. b/ zákona 180) a pri takýchto vlastníkoch (resp. pozemkoch), ako aj pri pozemkoch, ktorých vlastníctvo nie je evidované podľa

predpisov o katastri nehnuteľností v súbore geodetických informácií a v súbore popisných informácií alebo ak sa nepreukáže inak (čl. I § 16 ods. 1 písm. c/ zákona 180) zákon priznáva na to určenej právnickej osobe oprávnenie na zastupovanie vlastníkov v konaniach pred súdmi a inými orgánmi verejnej správy (čl. I § 16 ods. 2 zákona 180); takáto právna konštrukcia však podľa názoru tunajšieho odvolacieho súdu spôsobuje udržateľnosť označenia Slovenského pozemkového fondu za zástupcu presne označeného (a i v žalobe či v inom podaní určenom súdu prinajmenšom menom a priezviskom identifikovaného) vlastníka (teda aj označenia použitého SPF v prejednávanej veci) len u vlastníkov pozemkov spadajúcich do rámca definície z ust. čl. I § 8 ods. 1 písm. c/ zákona č. 180/1995 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení, teda len u tých, o ktorých je nepochybné, že existujú (čo u fyzických osôb znamená, že ešte žijú a u právnických osôb, že vznikli a dosiaľ nezanikli) a znakom ich neznámosti je neznámosť ich adresy alebo sídla (prinášajúca problém komunikácie s takýmito vlastníkami a aj ich bezproblémového zapojenia do súdnych či iných konaní, týkajúcich sa ich nehnuteľného majetku). Takéto označenie ale naopak nemôže prichádzať do úvahy u tých vlastníkov, ktorí nie sú známi vôbec, spravidla preto, že pôvodný vlastník už neexistuje a nie je zrejmé, kto a či vôbec niekto je (v čase uvažovania o uskutočnení konania s predmetom predstavovaným majetkom takéhoto vlastníka) jeho právnym nástupcom. Každý pokus tvrdiť opak by bol pripustením možnosti vykonania súdneho konania a vydania v ňom i vecného rozhodnutia o predmete sporu aj za cenu neexistencie jednej z podmienok konania, či presnejšie pri zaťažení konania neodstrániteľnou prekážkou, brániacou jeho ďalšiemu pokračovaniu a teda popretím jedného zo základov, na ktorých stojí civilný proces. Je totiž všeobecne známou skutočnosťou bez potreby dokazovania alebo tiež tzv. notoriou (tu por. i § 121 O. s. p.), že mŕtva fyzická osoba ani už zaniknutá osoba právnická nemajú spôsobilosť mať práva a povinnosti, s nedostatkom takejto spôsobilosti ide takpovediac ruku v ruku i nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania a ak takáto skutočnosť je tu už v čase začatia konania (na rozdiel od úmrtia fyzickej osoby či zániku tej právnickej až v jeho priebehu, za určitých okolností reparačných postupmi podľa § 107 O. s. p.), vadu spočívajúcu v snahe o zapojenie takéhoto „subjektu“ do súdneho konania nejde napraviť žiadnym spôsobom, ale pri postavení súdu pred takúto procesnú situáciu musí dôjsť (bez ďalšieho) v časti dotknutej takouto vadou k zastaveniu konania (podľa § 19 a § 104 ods. 1 vety prvej O. s. p.). Riešením, ako tento problém preklenúť, sa javí len druhové pomenovanie označenia účastníka majúceho byť zastúpeného SPF v takomto prípade, napr. spôsobom „Neznámy (resp. nezistený) vlastník nehnuteľností ..., zast. Slovenským pozemkovým fondom ...“ alebo „Neznámy (nezistený) právny nástupca ostatného pozemkovoknižného vlastníka menom ..., zast. Slovenským pozemkovým fondom, ...“.

Súd prvého stupňa však zjavne vec aj z tohto uhla pohľadu neposudzoval a preto mu muselo uniknúť, že ak za žalobkyňu 2/ SPF označil osobu zapísanú v niekdajšej pozemkovej knihe ako grófkú D. N. (resp. spôsobom podľa vedomosti odvolacieho súdu dodnes zaužívaným v Maďarskej republike ako „N. D.“), u ktorej príslušný zápis nasvedčoval nadobudnutiu ňou sporných nehnuteľností (či presnejšie pozemku, ktorého súčasťou tieto boli v minulosti) už v roku 1901 (tu por. č. I. 8 spisu), osoba označená za účastníčku a žijúca už v roku 1901 by v čase začatia konania i rozhodovania napadnutým rozsudkom musela mať prinajmenšom 112 (slovom „stodvanásť“) rokov. I keď to, že táto ešte i v čase začatia konania žila, samozrejme nemožno absolútne vylúčiť, s prihliadnutím k bežnej dĺžke života sa to javí menej pravdepodobným než možnosť opačná (zakladajúca vyššie opísanú neodstrániteľnú prekážku konania) i pominúc na tomto mieste okolnosť nevypravenia žaloby v časti týkajúcej sa takejto účastníčky obligatórnou (povinnou) náležitosťou predstavovanou údajom o štátnom občianstve a ďalšou fakultatívnou (možnou) náležitosťou, predstavovanou údajom o dátume jej narodenia, oboma spôsobilými pri dohľadávaní údajov o označenej žalobkyňi 2/ nepochybné napomôcť a vniesť do problému jej spôsobilosti byť účastníčkou konania v prejednávanej veci aspoň v čase jeho začatia jasno.

Odvolací súd vedomý si všetkých úskalí spojených s považovaním odvolania ktoréhokoľvek zo „subjektov“ označených už vyššie opísaným spôsobom za podanie spôsobilé začať odvolacie konanie pritom musel odmietnuť možnosť, aby dôvody zmätočnosti konania jestvujúce tu už od začiatku konania a súdom prvého stupňa nepovšimnuté mohli viesť k záveru o neexistencii oprávnenia spochybniť rozhodnutie súdu (v konaní dotknutom takýmto nedostatkom) zo strany toho, kto sa vecným rozhodnutím v jeho neprospech (ku ktorého vydaniu dosiaľ prísť nemalo) cítil dotknutý (čo v intenciách konkrétnej situácie v prejednávanej veci a jej obrazom „rozmenení na drobné“ znamenalo nutnosť pripustenia odvolania ako na strane Slovenskej republiky, tak i na strane SPF a popri tom i nutnosť predbežného vyjdenia z úvahy o možnosti nateraz menej pravdepodobnej, teda tej, že SPF oprávnenie zastupovať aj žalobkyňu 2/ - ako osobu v čase začatia konania ešte žijúcu - vzniklo). Popri tom mu však (odvolaciemu

súdu) neostávalo iné, než o odvolaní rozhodnúť podľa § 221 ods. 1 písm. b/ a f/ O. s. p. a podľa odseku 2 rovnakého ustanovenia spôsobom podávajúcim sa z výroku tohto jeho uznesenia a to bez možnosti v konaní zaťaženom vytknutými vadami vôbec zaujímať stanovisko k podstate predmetu sporu.

Len v záujme urýchlenia ďalšieho konania (pokiaľ jeho skončenie vecným rozhodnutím po trvaní súdu prvého stupňa na odstránení dosiaľ neodstránených väd žaloby, resp. aj po urobení šetrení na otázku existencie žalobkyne 2/ v čase začatia konania bude vôbec možným) možno podotknúť, že voči kľúčovému názoru o možnosti nadobudnutia vlastníckeho práva právnymi predchodcami žalovaného aj mimo pozemkovú knihu (prídelom) zásadne nemožno nič namietat', inou (odôvodnením napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa uspokojivo či dostatočne zrozumiteľne nezodpovedanou) otázkou je ale preukázanie všetkých podmienok vyžadovaných právom platným a účinným v rozhodnom čase pre takéto nadobudnutie vlastníckeho práva. Odvolaniu však naopak treba prisvedčiť v časti namietanej nepríhodnosti použitia i úpravy z ust. § 486 O. z., ktorá pre odvodzovanie dobromyseľnosti žalovaného od nadobudnutia ním vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam sledom dedení po viacerých jeho právnych predchodcoch do úvahy neprichádzala (keďže SPF má pravdu v tom, že nepravým dedičom môže byť len ten, komu právo dediť v skutočnosti nepatrí a v doterajšom konaní z ničoho nevyplývalo, žeby matke žalovaného ako jeho bezprostrednej právnej predchodkyňi právo zdediť aj sporné nehnuteľnosti patriť nemalo).

Povinnosťou súdu prvého stupňa tak bude v ďalšom konaní riadiť sa názorom odvolacieho súdu, ktorým je podľa § 226 O. s. p. viazaný, bez ďalšieho meškania vykonať pokus o odstránenie väd žaloby spočívajúcich v nenáležitom označení oboch žalobkýň (uznesením doručovaným samozrejme len SPF), podľa výsledku a prípadného nadväzujúceho šetrenia, ako aj prípadnej snahy SPF eliminovať dôsledok začatia konania podaním osoby bez spôsobilosti byť jeho účastníkom zvoliť ďalší postup a to vrátane zopakovania dokazovania v prípade zabezpečenia podmienok konania, náležitého zhodnotenia výsledkov celého konania v takomto prípade (§ 132 O. s. p.) a rozhodnutia novým rozhodnutím opätovne aj o trovách konania a tiež o trovách tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O. s. p.), majúť pritom na zreteli, že až do riadnej identifikácie prinajmenšom jednej z osôb majúcich vystupovať na žalujúcej strane sporu nemôže byť o náhrade trov konania vzniknutých v konaní žalovanému reči práve z tohto dôvodu (keďže by tu v takomto prípade chýbala akákoľvek osoba so spôsobilosťou byť účastníkom konania, ktorej by prípadnú povinnosť na náhradu bolo možné uložiť).

K prijatiu tohto uznesenia došlo pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Toto uznesenie nemožno napadnúť odvolaním.